БЕЗДӘ ШУЛАЙ — СЕЗДӘ НИЧЕК?

8 июльдә Бөтенроссия күләмендә тугрылык, мәхәббәт һәм гаилә бәйрәме Әсәкәй район мәдәният йортында үткәрелде. Ун гаилә арасында безнең милләттәшләр дә булды. Иң күп еллар кулга-кул тотынышып, тугрылык саклап яшәгән парлар булып, Яңа Солтангол авылыннан Ядкәр һәм Сания Давлятовлар (фотода) гаиләсе булды. Аларның үткән ел кызыл-якут туйлары булды.

Бәхетле гаилә бер ул һәм кыз үстереп, хәзер дүрт оныклары белән шатланып яшиләр. Лаеклы ялда булуга карамастан Сания белән Ядкәр зур йорт-кура карап, абзар тулы мал-туар, тавык-кош, каз, үрдәк үстереп яшиләр.

Кырык елдан артык гаилә учагының җылысын балалары, оныклары һәм туган-тумачалары белән уртаклашып яшиләр Давлятовлар. Ишекләре һәрвакыт ачык, емаюлы йөз белән каршы алалар алар йортларына кергән кешеләрне.

Шулай озак еллар бегәбергә шатланып яшәгез!

Гүзәл КАЛИМУЛЛИНА,
Әсәкәй районы.

"МӘЧЕТ СУЫ"

В это засушливое лето вода в селе Асекеево стало проблемой. Давление в трубах водопроводов большинства улиц упало или воды вовсе не бывает. В этих условиях выручает колонки по улице Комсомольской. Эта вода пользуется спросом не только у асекеевцев, но и у жителей других сел. Часто можно увидеть сельчан «затаривающих» ёмкости водой именно из этих колонок. Чистая, вкусная, ледяная — как родниковая. От одной ложки чая заваривается отличный крепкий напиток. Многие называют эту воду «мәчет суы». Видимо это связанно с тем, что рядом расположена соборная мечеть Асекеева. А может в этом и секрет особых свойств этой воды.

ЯМЬЛЕ ҖӘЙГЕ КӨННӘРДӘ

Укучылар өчен җәйге каникуллар дәвам итә. Эссе көннәр булуга карамастан, балалар ял көннәрен бик күңелле һәм файдалы үткәрәләр. Күпләр җәйге көннәрен кунакта үткәрсәләр, башкалары мәктәптәге көндезге эш лагерьләренә сөенеп йөриләр. Матвеевка районы Иске Котлемәт авылында балалар шау-гөр килешеп ял итәләр. Мәктәптә алар өчен һәммәсе бар: ял итү бүлмәсе, телевизор, DVD, төрле уенчыклар аларның күңелләрен күтәреп, хисләндереп җибәрәләр. Ял итүдән башка, укучылар эш белән мәшгуль. Мәктәп бакчасында аллы — гөлле чәчәкләр, кыяр, помидор, кишер, кәбестә, чөгендер үстерәләр. Ә аннары авыл мәчетенә барып тирә-якны чистартып, бакчасын җыештырып та өлгерәләр. Ә инде беренче булып эшләүчеләр, авыл кырыенда урнашкан чишмәләрне җыештырып тазартканнар. Лагерь хуҗасы Светлана Рәшид кызы Хәмидуллина әйтүе буенча, балалар кызыксынып, рәхәтләнеп ял итәләр. Икенче алмашынуда барлыгы унбиш бала эшләп, күңел ачып, җәйге каникулларын үткәрәләр.

— Аш пешерүче ханымнарга да зур рәхмәт, — ди Светлана Рәшидовна. Көненә ике мәртәбә кайнар, тәмле ризыклар белән алар сыйлыйлар укучыларны. Ашамлыклар белән ЧП "Нафигова Л.Д." ярдәм итеп тора. Зур рәхмәт аңа!

Ә инде тәрбиячеләр балалар белән төрле уеннар, ярышлар еш үткәрәләр. Шушы искиткеч, җәйге матур көннәр балалар күңелендә мәңге сакланыр дигән фикердә каласы килә.

Артур НИЗАМОВ,
Иске Котлемәт авылы,
Матвеевка районы.

ЯКЫН ШАГЫЙРЬ

КЫРЛАЙ — ТУКАЙ МӘКТӘБЕ

Нәкъ Казан артында бардыр бер авыл — Кырлай диләр; Җырлаганда көй өчен «тавыклары җырлай» диләр.

Тукай — һәр татар җанлы кеше өчен бик якын шагыйрь. Аның язмышы да гади халыкнныкыннан аерылмый. Әче язмыш сынауларын күп татыган Габдула, гасырларга сүнмәс йолдыз булып калды.

Быел Казанда үткәрелә торган Татар яшьләре көннәре кысаларында, миңа Тукай музеена барырга туры килде. Кырлай авылы Арча районында урнашкан, Казаннан ике сәгатькә якын юл үтәсе бар. Бу авылга якынлашкан саен, Тукайга багышланган стендлар еш очрый башлый. Ә инде Кырлай үзе бары тик Тукай белән яши.

Авылның үзәге — Тукай музее. Аның янына килгән кунакларны бөек шагыйрь үзе көтеп тора. Бирерә — аның һәйкәле. Тукай музее 1960 елдан бирле эшләп килә. Иң элек ул, Кырлайның урта мәктәбе канаты астында эшли иде. 1976 елда ул дәүләт музее итеп билгеләнде. Шул ук елда И.Новоселцев Баки Урманче проектына нигезләнеп һәйкәл ясаган. Ә музей бинасы шулай ук Баки Урманче проекты белән 1979 елда төзелгән.

Музей күргәзмәләре 6 залда урнашкан. Кырлайда Тукайның шәхси әйберләре юк, алар барысы да Казанда, Шамил йортында урнашкан. Ә бирерә бары тик Тукай чорындагы җиһазлар, борынгы фотолар һәм рәсемнәр.

Беренче залда безгә "Шүрәле" әсәренә нигезләнгән нәфис фильм күрсәттеләр. Икенче залда 19 гасырның кирәк-яраклары, Кырлайның борынгы фотосурәтләрен карап була. Өченче залда — Тукайның Казанда яшәгән вакытында бастырылып чыккан китапларны күреп була. Аннан башка Казан карталары, белешмәләре белән танышып китәргә мөмкин. Һәм бу залдагы иң кызыклы экспонат — Болгар номерларыннан җиһаз. Азакы залда Тукайның хәреф җыючы булып эшләгән чагы да искә алынган.

Музейның икенче катында татар рәссамнәре иҗаты белән танышып китәргә була. Ф. Аминов кебек танылган шәхесләрнең эшләрен бирерә күрсәтелгән.

Музей бинасы артында Ия елгасы ага. Суга төшә торган урынын бик матур итеп ясап куйганнар. Монда авыл малайлары су керәләр иде. Шунда башыма бер фикер килде: "Бәлки, Тукай да дуслары белән шулай елга буендагы каеннар арасында йөгереп йөргәндер".

Җанга тагын бер сихәт: Кырлай малайларының авыз тутырып чын татар телендә сөйләшүләре! Хәзерге заманда бу бик сирәк очрый торган хәл бит!

Су буенда серле биюдә тукталып калган сыман, агачтан ясалган Шүрәлеләр әйлән — бәйләнә каршы ала. Болар Баки Урманченың оста куллары эшләгән эш. Тукай әсәрләреннән илһам алып эшләнгән СТАТУЯ бу.

Ләкин, минемчә, Кырлайда иң истәлекле урын — Сәгъди абзыйның йорты. Монда Тукай кечкенә чагында яшәгән һәм монда аның "күзе ачылган". Сәгъди йорты музейдан ерак түгел. Ләкин бу йорт авылның башка йортларыннан бер дә аерылып тормый. Хәтта аны танымыйча, узып китәргә дә мөмкин.

Сәгъди абзыйның ихатасында 19 гасырның тормыш рәвеше, көнкүреш кирәк — яраклары белән танышып уздык. Мич, сәке, бәллү, самавыр — барысы да үткән гасырларның сулышын саклый сыман. Бу йортка кергәндә үз үзеңә ышанмыйсың! "Минем аякларым Тукай баскан идәндә, Тукай йөргән җиргә баса!"

Монда туган хисләр, Тукай әсәрләрен укыганда, туган хисләргә охшаш. Кырлай үзенә генә хас бер кәеф белән яши. Аны һәр бер татар баласы татып карарга тиеш. Бу чын миллилек хисе, миллилекне сакларга ярдәм итә торган хис.

Алсу ХАФИЗ.